Iraida BĂICEAN
Universitatea de Stat
„Alecu Russo” din Bălți

ION DRUȚĂ: MODELUL NARATIV ÎN ROMANUL COPILĂRIEI

Ion Druță: narrative model in the novel of childhood

Abstract. This article investigates the impact of the narrative model of Creangă on the prose of Ion Druță. We analyze comparatively the relation between the character and the author, the narrative figures, the stylistic dominants of the stories „Childhood Memories” by Ion Creangă and „Horodişte” by Ion Druță. The author focuses on the narrator cult, on his orality, paremiological erudition, brilliant instinctive sense of the language, on the pleasure of narrating and intrinsic elements of the narrative model in the tradition Creangă – Sadoveanu.

Keywords: narrative model, author and character, ambiguous narrator, narrative figures, scene, narrative abstract, discourse’s stylistics, aphoristic style, philosophical vision.

Despre raportul dintre modelul narativ Creangă şi Druță s-a scris enorm de mult. Cele mai multe opinii exprimă un adevăr incontestabil, general acceptat, modelul Creangă are un statut privilegiat în demersurile criticilor basarabeni – V. Coroban, M. Cimpoi, N. Bileţchi, I. Ciocanu, M. Dolgan, A. Gavrilov, E. Ţau, V. Badiu, A. Burlacu, A. Ţurcanu, A. Grati, T. Roşca, M. Şleahtiţchi, N. Corcinschi, A. Ghilaş, A. Moraru etc. –, dar, în rare cazuri, subiectul este analizat concret pe text.

Într-o prefață la *Scrierile* lui Ion Druță în 4 volume, Ion C. Ciobanu notează: „Proza moldovenească, prin anii cincizeci, când şi-a făcut apariția Ion Druță, era încă fără Negruzzi, fără Creangă, fără capodoperele secolului XIX. Era deci mai mult decât o proză tânără” [1, p. 5]. Din cele vreo treizeci de nuvele publicate de la debut şi până la 1959, anul apariției eseului despre Cehov şi a dramei *Casa mare*, aşa cum observă Nicolae Bileţchi, „… mai mult de jumătate din ele au la bază subiecte de sorginte folclorică (…) Neputând beneficia de tradițiile clasice, Druță venea, în temei, din creația populară. Şi venea bine” [2, p. 269].

Un adevăr incontestabil e că toți scriitorii basarabeni care au venit în literatură în „obsedantul deceniu”, în lipsa marilor clasici, puşi la index, au fost nişte autodidacți, făcând şcoală literară la folclorul românesc sau „clasicii” instituționalizați.

Debutul lui Druță, care nu se înscria în preceptele dogmelor stalinist-jdanoviste, a stârnit mai multe animozități între scriitorii „transnistreni” şi cei „basarabeni”, chiar dacă şi unii şi alții veneau din folclor şi evocau aceleaşi realități. Satul moldovenesc,

BDD-A26046 © 2017 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:00:20 UTC)

cu conservatorismul lui funciar, rămâne, în fața noilor provocări ale istoriei, întreținător de ființă națională. Proza lui Druță de inspirație rurală şi cu devierile ei de la modelul realismului socialist reprezintă, înfruntând teroarea istoriei, continuitatea ființei românești în spațiul dintre Prut şi Nistru.

Într-o reflecție asupra modelului narativ al prozatorului, Dumitru Micu subliniază la modul general: „Prin atmosferă şi tonalitate, prin tipurile de situații, intermitent chiar şi prin scene concrete, discursul narativ şi evocativ al lui Ion Druță deşteaptă în memoria lectorului, difuz, rezonanța din cam întreaga proză narativă românească în duh tradițional: din Slavici, Delavrancea, Agârbiceanu, Pavel Dan. Şi mai ales din Creangă, Sadoveanu, indiscutabil" [3, p. 62].

Ceea ce îl apropie pe Druță de prozatorii consacrați e originalitatea necontestată a vieții patriarhale, moralitatea şi spiritualitatea creştină a țăranului la o altă vârstă istorică. În acest sens se pot aduce mai multe opinii care nu schimbă fundamental fenomenul artistic Ion Druță.

Reflectând asupra literaturii de inspirație rurală sau cu seve din spiritualitatea arhaică Theodor Codreanu e de părere că Ion Druță „… se trage direct din «mantaua» lui Ion Creangă (vezi şi nuvela *Horodişte*), dar fără nicio urmă de epigonism şi acesta ni se pare a fi meritul său de căpătâi. Faptul se explică nu numai prin puternica originalitate a lui Ion Druță, ci şi prin împrejurările istorice diferite în care au trăit şi creat cei doi povestitori. Inefabilul armoniei, rezultat al umorului pur al humuleşteanului, deşi încă răzbate cu discreție ca o boare de primăvară, a rămas îngropat undeva în lutul din adâncuri, fiindcă deasupra au bătut vânturile aspre ale istoriei moderne" [4, p. 433].

Impactul lui Creangă e sesizabil, dacă e să apelăm la observațiile Elenei Țau, în „monopolizarea perspectivei narative" [4, p. 184-189], este vizibil în „lumina poetică a copilăriei", cum demonstrează Victoria Fonari [4, p. 190-196]. Într-un anumit sens, nu putem face abstracție nici, cum constată Klaus Heitmann, de „… peripețiile amuzante ale micuțului Trofimaş, un personaj atât de viabil ca şi eroul din *Amintirile din copilărie* ale lui Ion Creangă (poate fi comparat cum Trofimaş a cumpărat căciula cu episodul despre pupăză la Creangă) sau micul Nicolae din *Moromeții* lui Marin Preda, dacă e să facem paralele românești mai cunoscute" [4, p. 413].

Textul memorialistic „Horodişte" e numit de Druță „povestea satului meu de baştină, povestea copilăriei mele" [1, p. 65]. Mihai Cimpoi îl defineşte ca „narațiune autobiografică" [5, p. 173], Theodor Codreanu îl taxează ca nuvelă [4, p. 433], Haralambie Corbu, ca povestire [4, p. 88], iar Constantin Cubleşan îl tratează ca roman: „… este romanul satului natal, al familiei, cu toate încrengăturile ei, şi nu mai puțin al oamenilor în mijlocul cărora a făcut primii paşi în viață" [6, p. 52]. În susținerea acestei categorisiri se aduc şi alte argumente: „Firesc, romanul se încheie odată cu depăşirea acestei vârste („frumoasa împărăție care se numeşte copilărie") şi coincide, semnificativ, cu plecarea familiei din Horodişte, pentru a se stabili „într-un sat nou, cu numele

BDD-A26046 © 2017 Academia de Ştiințe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:00:20 UTC)

de domnitor, aşa-zisul Ghica-Vodă". De aici încolo, se va scrie (probabil!) un alt… *roman*, personajul *amintirilor* va avea, desigur, altceva de povestit, lumea lui de-acum încolo va fi alta" [6, p. 52].

Povestirea „Horodişte" evocă „anii de ucenicie" (M. Sadoveanu) a scriitorului, oferind date preţioase cu privire la geneza unor personaje ale operei sale. Constantin Cubleşan are convingerea că „romanul autobiografic *Horodişte*" e „o construcţie literară în sine" „un roman al copilăriei, în rând cu oricare altă asemenea creaţie din patrimoniul universal" [6, p. 56]. Lumea creată de Druţă este una „pregnant tradiţională" [4, p. 252].

În literatura anilor '60-'70 ai secolului trecut, devenise aproape un clişeu descrierea idilică a satului într-o proză, în mare parte, mioritică şi sămănătoristă. Are destule pagini senine despre satul moldovenesc şi Ion Druţă, însă în povestirea autobiografică satul de baştină e prezentat în cu totul alte culori. Dacă Humuleştii lui Creangă te fascinează prin pitoresc şi autenticitatea fondului etnofolcloric, Horodişte te întristează printr-o umilinţă permanentizată a existenţei materiale: „Bătrâna Horodişte, cu drumurile sale înguste şi întortocheate, cu cătină crescută pe sub garduri, cu acoperişuri de case vechi, cârpite ici-acolo cu muşchi verde…", cu renumitele ei gloduri: „nu cred să existe pe faţa pământului un alt loc unde toamna ar fi mai gloduroasă decât în Horodişte". Satul de baştină este evocat cu necaz şi scârbă, dar şi oarecare nostalgie a timpurilor şi oamenilor care au fost. „Mulţi dintre eroii cărţilor mele au împrumutat anumite trăsături de la tata, adică nu atât le-au împrumutat, cât le-au furat, pentru că tata, într-un fel pe care nu mi-l pot explica nici acum, se ferea şi de vorba şi de scrisul meu".

Într-un fel aparte, cu multă căldură şi seninătate, sunt evocaţi părinţii, figuri emblematice, veghind destinul „copilului universal". Cum e firesc, şi mama şi tata, sunt prezentaţi în mod diferit. În *Amintirile* lui Creangă domină figura mamei, icoană vie, uşor idealizată şi sacralizată; în povestirea lui Druţă domină tata, departe de a fi un sfântuleţ, dar ambii părinţi sunt evocaţi cu căldură. *Mama* – „acest cuvânt frumos, rotund, pe care noi mai mult îl cântăm decât îl rostim, şi uneori se pare că tot ce a fost mai frumos şi măreţ plăsmuit în faţa lumii noastre e legat de acest cuvânt" – şi *tata*: „La şcoală tata nu a umblat, pentru că nu a fost dat atunci când era bun de şcoală, iar mai apoi n-a vrut să înveţe din mândrie, primindu-şi soarta fără a cerca s-o cârpească pe ici, pe acolo. Ştia doar a se iscăli: a învăţat asta făcând armata la împăratul Nicolae, dar semna automat, într-un fel de înfrigurare, şi după ce-şi punea iscălitura, nu era în stare să deosebească o literă de alta. Socotea, în schimb, foarte bine şi, spre marea noastră zavistie, desena frumos cai – cai la păscut, cai la arat, cai alergând cu sloboda prin câmp fără frâu, fără căpăstru". Tata este amintit mai frecvent în situaţii în care îl evidenţiază printre ceilalţi: „… i-a plăcut să stea cu oamenii la un pahar de sfat, era un foarte bun povestitor şi, deseori, când mama începea să mestece mămăliguţa, iar tata nici pomeneală, mă trimite la câte o răscruce să-l caut şi să-i spun că se răceşte mâncarea. Ţin minte – de câte ori găseam mulţime de oameni cu gurile căscate în jurul lui! El nu se grăbea. Vorbea încet, arar, înşurubând aburul curiozităţii şi ridicându-l până la punctul critic al exploziei. Unde mai pui că tata nici nu povestea ceea ce era rugat să povestească, ci ceea ce i se părea lui că ar fi bine de povestit

BDD-A26046 © 2017 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:00:20 UTC)

azi, pe locul ista, pentru că trăncăneala țăranilor la răscruce de drum, aşa-zisele palavre, sunt de cele mai multe ori romane-epopei la împletirea cărora fiecare dă câte-o mână de ajutor, dezvoltând şi adâncind anumite linii de subiect".

Atitudinea autorului se modifică atunci când se referă la relațiile lui cu cei apropiați, relevând bunătatea şi sfințenia mamei într-un fel specific doar lui Druță: „Eram mezin, al patrulea copil, ori, cu cele două surori ce-au murit de mici, al şaselea, aşa încât, atunci când m-am ridicat copăcel, rămăsese puțin din frumoasele gâțe negre pe care le avusese mama de fată mare. Mai erau însă tineri şi plini de viață ochii negri, fața bălaie, încununată de un zâmbet plin de bunătate – sfinte Dumnezeule, atâta bunătate creştinească, atâta bunătate omenească, încât orice cerşetor, ori pui rătăcit de cloşcă, orice fir de iarbă călcat de roți pe-o margine de drum găseau înțelegere şi compătimire în inima ei".

Cu ironie şi inocență sunt evocate situațiile în care în centru se află protagonistul: „odată, când ne întorceam de pe undeva, țin minte că am întrebat-o pe mama ce i-a venit mătuşii celeia să spună că-s frumos.

Mama s-a oprit foarte mirată:

– Da de ce să nu zică aşa?

– Care frumos, când, nu vezi – şi fruntea, şi nasul, şi obrajii mi-s numai pistrui…

Mama a râs atunci pe marginea aceea de drum – a râs încet, îndelung, cum n-o mai văzusem până atunci să râdă. Toată ziua ceea a umblat senină, dragostea ei pentru mine creştea ca o pâine de grâu curat".

Raportul dintre **autor** şi **personaj** este unul dialogic. Narațiunea se efectuează la persoana întâi, de către povestitorul matur: „Mă tot întorc iar şi iar din freamătul anilor, din goana gândurilor, caut să văd de n-a mai rămas ceva sfânt pentru mine şi nepomenit în aceste pagini, ceva care se va trezi mai apoi în memorie şi mă va tot chinui ca un spin din toamna trecută.

Fireşte, au fost multe şi de toate. Au fost nopți cu ploi, cu fulgere şi cu trăsnete. Bătea urgia în ferestre, se cutremura pământul de tunete, iar noi şedeam grămăjoară la cald, la adăpost, şi asta însemna că, fiind copil, am avut părinți ş-am avut casă părintească. Au fost ierni cu ger, cu viscole, dar în zilele celea grele ieşea tata afară, aducea un braț de ogrinji cu promoroacă prinsă din suflarea vitelor, mama lua chibriturile, se aşeza la gura sobei, stătea acolo neclintită până începea a vui focul, curgând prin gârla pietruită, iar asta însemna că suntem oameni dintr-un sat aşezat pe un pământ muncit de lume".

Din cele expuse aici deducem că autorul se identifică totalmente cu personajul Ionică. Relatarea e efectuată de autorul narator. Naratorul e autorul matur care ca şi Creangă stă câteodată şi-şi aduce aminte „ce vremi şi ce oameni mai erau prin părțile noastre". Ceea ce îl particularizează pe Druță între marii înaintaşi, este narațiunea lirico-simbolică. Mihai Cimpoi dă un diagnostic critic foarte exact: „Druță impune, autoritar, formula narativă lirico-simbolică, afirmându-se pe linia tradiției crengiene şi sadoveniene a literaturii româneşti" [5, p. 174].

BDD-A26046 © 2017 Academia de Ştiințe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:00:20 UTC)

În contextul acestor afirmații, Maria Șleahtițchi identifică în textele lui Druță „vocea patriarhală a unui narator de la **mijlocul secolului trecut** (sec. XIX, subl. n. *I. B.*)" [7, p. 180]. Ceea ce îl deosebește pe naratorul din proza lui Druță în raport cu cel din *Amintirile* lui Creangă e că „… **naratorul omniscient** în proza lui Druță, e concurat, pe alocuri, de **naratorul îndoielnic** (o contradicție subtilă a poeticii sale). Naratorul îndoielnic subminează autoritatea naratorului omniscient. Este cel mai modern element în poetica romanului druțian, de altfel foarte bine cunoscut romanului postmodern".

Dacă e să nuanțăm afirmațiile date, trebuie observat că firul povestirii lui Druță este deseori întrerupt prin formule de tipul: „**Nu țin minte** – ori că mi s-a povestit, ori că am citit undeva"; „Lucratul bisericii **o fi fost** pe vremea ceea o mare minune"; „**nu ştiu** ce fac furnicile acolo în furnicarul lor iarna"; „**Nu ştiu cum** se întâmplă"; „**Nu ştiu cum**, dar mi se părea mie atunci, ba mi se pare şi acum…"; „**Nu ştiu** dacă a fost un om tocmai bun…" etc.

Lumea e văzută cu ochii copilului, dar povestitorul mereu intervine cu precizări ca acestea: „Pavel al Gafiței, **credeam eu atunci**, n-are decât să scrie cât mai frumos litera „H" din Harabagiu, acesta fiind numele lui. Apoi, **credeam eu**, învățătorul ar mai fi putut să scrie frumos numele de familie ale rudelor…".

Altfel spus, ceea ce trebuie remarcat, înainte de toate, în modelul narativ al lui Druță, e cultul povestitorului, şi apoi oralitatea, erudiția paremiologică, simțul genial instinctiv al limbii, plăcerea de a povesti – elemente intrinseci ale modelului narativ tradițional, în linia Creangă – Sadoveanu, dar şi măiestria narativă, redusă de multe ori la explorarea figurilor de stil, a arhaismelor, regionalismelor etc.

„Amintirile" se constituie aproape exclusiv din „scene", secvențe evenimențiale. Arta narativă a lui Creangă, în latura ei strategică, e asimilată creator de Ion Druță. Mai multe povestiri ale prozatorului, cu şcoală la Creangă, sunt centrate pe o scenă care se încheie cu un rezumat narativ, altele nu sunt altceva decât o înşiruire de **scene** cu **analepse**, **prolepse**, **silepse**, **scene**, **rezumate narative** şi alte figuri ale **timpului** sau **modului narativ**, în care **narațiunea ca reprezentare** („ochiul" cinematografic, în formula lui M. Cimpoi [5, p. 174]) alternează cu **narațiunea ca expunere** etc.

De regulă, povestirile lui Druță sunt alcătuite din scene cu rezumate narative sau viceversa: rezumatul narativ stă în debutul unei scene. Nu fac excepție nici narațiunile din „Horodişte", nişte „montaje" de **scene** cu **rezumate narative**, exact ca la Creangă.

Celebrele aventuri ale lui Nică a lui Ştefan a Petrei cu pupăza, cu cireşii, cu caprele mătuşii Irinuca îşi găsesc la Druță răsunet în aventura cu bostanii lui moş Petrea: „Avea în anul acela moş Petrea nişte bostani grei, vânjoşi, botoşi, şi te ațâțau, nu ştiu cum, la trântă, la harță te ațâțau bostanii ceea. Tot stând acolo după bostani şi aşteptând când voi fi găsit, ce-mi vine deodată în cap – da ce-ar fi să iau un bostan şi să-i dau drumul la vale, pe cărare spre bunica... Fără să stau mult pe gânduri, aleg un bostan mai măricel, pentru că mă interesa să aflu dacă va ajunge bostanul întreg la bunica ori va crăpa în fuga cea mare. Ei, şi apoi esențialul e să-i vină unui copil

BDD-A26046 © 2017 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:00:20 UTC)

ideea, că pe urmă nimeni nu-l poate opri. Veneau bostanii moşului Petrea la vale ca armata lui Papură-Vodă – care plesneşte la o jumătate de drum, care mai depărtişor. Toată coasta ceea de deal era numai bucăţi, numai sâmburi de bostan şi din toată movila numai doi bostani au ajuns teferi până la bunica". Un bostan nimereşte în fântână şi tata se necăjeşte seara întreagă până îl scoate, altul nimeri într-un coş cu pătlăgele: „Tocmai trecea un slobozean cu căruţa pe drum, aducea nişte legume de la grădinile satului, şi, când acolo, vine un bostan de sus, cade în coşul cu pătlăgele şi le striveşte pe jumătate. La început omul avea pretenţii, că ce, adică, cum vine una ca asta, dar m-a scos tata din încurcătură. Fiind slobozean, l-a întrebat pe omul acela că de ce i-a trebuit numaidecât să intre în sat pe acolo, parcă nu i-ar fi fost mai îndemână să vină pe drumul Movilăului Aici omul a căzut pe gânduri, pentru că, într-adevăr, s-ar fi putut întoarce şi pe drumul Movilăului, şi, vasăzică, nu bostanul, ci soarta era la mijloc, iar pe un moldovean cum îl duci cu gândul la soartă, gata – nici pretenţii, nici supărare".

Majoritatea secvenţelor din povestirea „Horodişte" se încheie cu câte un **rezumat narativ**: „… patima de a vedea o lume senină în jur mi-a rămas pentru totdeauna"; „… oricât şi oriunde l-ar mâna soarta pe om în nesfârşitul său calvar pământesc, scrisul îi va rămâne pururi acelaşi"; „Era ceva suspect, ceva lânced era în toată povestea asta…"; „… şi cu toate că au trecut de atunci ani şi ani, rămân la aceleaşi convingeri, şi femeia care nu-şi aşteaptă bărbatul sara cu masa de-a gata nu va găsi niciodată înţelegere deplină în inima mea" etc. Chiar şi povestirea se încheie simbolic cu o călătorie în noapte prezentată antitetic („fir de nisip" şi „fund de mare tulbure") într-o viziune cosmică: Chiar şi „luna, dintr-o depărtare senină şi nesfârşită, urmărea cu o oarecare curiozitate călătoria noastră, de parcă ar fi vrut să ghicească – ce se va alege până la urmă din acest fir de nisip în acel fund de mare tulbure".

Oralitatea şi spiritul crengian animă povestirea autobiografică „Horodişte", dar care, desigur, aminteşte mereu de o mentalitate bine înrădăcinată. Iată doar câteva reminiscenţe păstrate de memoria epică: „Să-i spui ginerelui că-i al soacrei, asta putea să ţi-o facă numai cei din Horodişte, şi asta tata n-a vrut să le-o ierte consătenilor până la moarte". Sau: „Aş zice că era harnică şi silitoare ca o furnică mama" ş.a.m.d.

La Creangă în *Amintiri* naratorul matur, ca organizator al textului, se distanţează de naratorul copil cu umor jovial. Şi la Druţă umorul e un procedeu favorit de obiectivizare: „A mai fost o fetiţă în rochie roşie, copila cuiva cu care ne-am ascuns odată într-o glugă de cânepă. Ne jucam tocmai de-a mijatca şi, stând acolo în gluga ceea, nebuniţi de năduful cânepei, fetiţa deodată s-a lipit de mine cum nu se lipise până atunci niciuna şi m-a întrebat dacă n-aş lua-o de nevastă. La care eu am zis că, mă rog, de ce nu, dar trebuie mai întâi s-o întreb pe mama". Sau:„Mi-ar plăcea grozav să zic că am fost unul dintre cei mai buni elevi, dar adevărul, sfântul adevăr, stă alături, făcându-mi cu degetul, şi zice: nu cumva să spui una ca asta". Îmbinarea **stilului direct** cu cel **indirect** sau **indirect-liber** este bine orchestrată, sugerând şi la nivel de flux al discursului narativ raportul dintre timpul evenimentelor şi timpul naraţiunii.

BDD-A26046 © 2017 Academia de Ştiinţe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:00:20 UTC)

Interesul pentru cursul povestirii nu e suscitat atât de moralitatea acțiunilor, cât de caracterul neobişnuit al cauzelor şi efectelor neordinare ale enunțurilor, etalându-se prin detalii subtile viziunea specifică asupra lucrurilor, evenimentelor. La moartea naşului Vasile s-au adunat pentru prima şi ultima oară în casa din Horodişte toate surorile mamei: „Suna sticla în ferestre de atâta bocet, căci glasuri le-a dat Dumnezeu cu nemiluita". Sau: „În vara ceea bunelul, pe semne, de necaz că mezinul Pavel, i-a căzut la război, pe când ginerele, pe care nu avea ochi să-l vadă, gospodăreşte teafăr şi nevătămat a murit şi el".

În definirea modelului narativ druțian, Mihai Cimpoi evidențiază spiritul tradiției: „Cultul povestirii şi povestitorului vorbeşte despre un prozator **moldovean**. Narațiunea urmează un curs domol al întâmplărilor, sub semnul oralității tradiționale, şi numai din când în când a raccourci-ului, a „ochiului" cinematografic, trădând semne ale poeticii romaneşti a secolului al XX-lea" [5, p. 174]. Nuanțând particularitățile prozei lui Druță, Maria Şleahtițchi remarcă „dulceața frazei cu ritmul şi umorul bonom", „blândețea lirică", „filosofia veche, arhaică poate, a acceptării lumii şi destinului ca pe un dat" [7, p. 180]. Prin arta sa Druță se sincronizează desincronizându-se cu o poetică ce trimite la o metafizică a unui romancier din alt secol.

În pofida mai multor considerații exegetice, trebuie remarcat faptul că măiestria narativă a lui Druță nu se reduce la limba şi stilul scriitorului, luate aparte, fără legătură cu eroii, situațiile, conflictele. Critica pune accent pe lirismul druțian, pe compoziție, detaliu etc. Mihail Dolgan, relevând **stilul aforistic** şi **viziunea filozofică**, pune accentul pe **turnura** „frazei şi a figurației, care urmează poetica spațiului mioritic blagian, adică spațiul ondulat „deal-vale", care turnură „se constituie din orânduiri, întorsături şi logodiri de cuvinte dintre cele mai neprevăzute şi fascinante" [4, p. 216]. Dominanta lui stilistică o constituie, crede exegetul, „**ritmul** şi **ritmicitatea poetică**" [4, p. 216]. Şi încă o observație prețioasă: „Deseori I. Druță propune cititorului „geometrii" stilistice de mare rafinament, un măiestrit sistem de **repetiții obsesive** ale propozițiilor, care nu sunt altceva decât un adevărat vers alb juxtapus, în stare să creeze efecte incantatorii" [4, p. 217]. Repetițiile, în **cuvântul autorului**, intensifică obsesiile naratorului matur: „Iar anii trec. Anii se **duc**. Se **duc** ei acum, se **duceau** şi atunci, de demult, şi cum anii se **duc**, copiii cresc, crescând trec dintr-o clasă în alta, după care iată-ne şi pe noi scoşi de învățătorul Haralambie la mal". Observațiile sunt pertinente, dar „geometria" stilului nu e reductibilă la **cuvântul autorului**. Măiestria narativă stă în organizarea compozițională, în construcția textului, în intuirea poeticității lumii.

Povestirea „Horodişte" oferă un model narativ Ion Druță care se impune autoritar prin cultul povestitorului, prin oralitate şi organicitate, simțul instinctiv al construcției, plăcerea de a povesti, elemente intrinseci ale modelului narativ tradițional în linia Neculce – Creangă – Sadoveanu.

BDD-A26046 © 2017 Academia de Ştiințe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:00:20 UTC)

Referințe bibliografice

1. Druță, Ion. *Scrieri.* În 4 volume. Vol. 1. Chișinău, Literatura artistică, 1989.

2. Bileţchi, Nicolae. *De unde vine Ion Druță.* În: Nicolae Bileţchi, *Pagini alese.* Chişinău, Contrast-Design, 2016.

3. Micu, Dumitru. *Scurtă istorie a literaturii române,* vol. III. Bucureşti, Editura Iriana, 1996.

4. *Fenomenul artistic Ion Druță.*/ Acad. de Şt. a Moldovei/; concepție, întocmire, coord., red. şt., coaut. şi resp. ed. M. Dolgan. Chişinău, Tipografia Centrală, 2008.

5. Cimpoi, Mihai. *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia.* Ed. a III-a revăzută şi adăugită. Bucureşti, Editura Fundației Culturale Române, 2002.

6. Cubleşan, Constantin. *Ion Druță: conştiință a istoriei basarabene*. Chişinău, Editura Cartier, 2015.

7. Şleahtițchi, Maria. *Literatura pentru copii: între inocență şi nostalgia jocului.* În vol.: O istorie critică a literaturii din Basarabia (pe genuri). Chişinău, Ştiința, ARC, 2004.

8. Burlacu, Alexandru. *Ion Druță între cervus divinus şi o mârțoagă.* În: Alexandru Burlacu. *Refracții în clepsidră.* Iaşi, Tipo Moldova, 2013.

BDD-A26046 © 2017 Academia de Științe a Moldovei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 13:00:20 UTC)